

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ражик Христина Валентинівна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;
науковий керівник:

Заїчко Ірина Володимирівна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Фінансова безпека держави є однією з ключових складових її стійкості та витривалості в умовах сучасної глобалізації. Глобальні трансформації в економіці, технологіях та політиці визначають нові виклики і можливості, які вимагають не лише адаптації, але й активного формування фінансових стратегій національних держав. Справжній вимір фінансової безпеки полягає саме у здатності країни ефективно управляти своїм економічним потенціалом, зберігати стабільність фінансової системи та володіти ресурсами для подолання негативних впливів як власних, так і зовнішніх факторів. Дана тема є особливо актуальною, оскільки вона визначає стратегічний напрямок розвитку країни в умовах постійної та непередбачуваної динаміки глобальних ринків. Дослідження фінансової безпеки в умовах глобалізації дозволяє виявити фактори, які безпосередньо впливають на стабільність фінансової системи, визначити оптимальні стратегії її зміцнення й розглянути успішні практики відомих держав.

Теоретичні та практичні аспекти фінансової безпеки держави досліджували: Барановський О., Бінько І., Варналій З., Геєць В., Єпіфанов А., Єрмошенко М., Жаліло Я., Заїчко І., Кульпінський С. Мунтіян В., Сухоруков А., Шлемко В. та інші. Практична значущість цих досліджень та відсутність відпрацьованого механізму, а також відсутність розгорнутої оцінки та практичних рекомендацій для забезпечення фінансової безпеки свідчать про необхідність подальшого комплексного аналізу проблем в цій області.

Глобалізація як неперервний процес економічної і соціокультурної інтеграції визначає нові виміри у сфері фінансів та взаємодії міжнародних економічних систем вказуючи не лише взаємопроникнення національних економік і зближення ринків, але й інтеграцію соціальних, технологічних та інформаційних процесів. Збільшення потоків капіталу, товарів, послуг та інформації в глобальному масштабі впливає на фінансові системи країн, змушуючи їх адаптуватися до нових реалій. Глобалізація створює нові виклики та можливості для фінансових систем держав. З однієї сторони глобалізація стає джерелом додаткової свободи та прогресу, формуючи зовнішній імпульс до здешевлення, збільшення кількості асортименту та підвищення якості вироблених товарів, тоді як з іншої сторони, особливо для країн, що розвиваються, та країн з перехідною економікою глобалізація може спричинити поглинання сформованих ринків транснаціональними корпораціями, збільшення

темтів відставання від розвинених держав та розриву в доходах, відповідно, глобалізаційні процеси характеризуються одночасно як об'єднувальними наслідками, так і поляризаційними [3, с. 31-35]. У фінансовій сфері глобалізаційні процеси характеризуються збільшенням кількості фінансових послуг, які відповідно сприяють появі нових непередбачених наслідків, що діють як позитивно так і негативно на процеси розвитку економіки України [4, с. 96].

Під час розгляду впливу глобалізації на фінансову безпеку важливо звертати увагу на роль міжнародних фінансових інституцій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк, які впливають на економічні політики держав та мають значний вплив на їхню фінансову стабільність.

Фінансова безпека як стан стійкості і стабільної захищеності від загроз фінансової системи країни характеризується забезпеченням її платоспроможності та досягається за допомогою реалізації стратегічних пріоритетів бюджетної політики, які формують умови для стабільного фінансового розвитку країни [5, с. 38], крім того є станом фінансової сфери держави, для якої характерними є ефективність та збалансованість, гарантія стійкості фінансової системи до впливу внутрішніх і зовнішніх негативних чинників, а також забезпечення стабільного економічного зростання та синергетичний розвиток країни. Основна мета фінансової безпеки держави – ефективне використання державних ресурсів для запобігання фінансовим загрозам і забезпечення сталого розвитку й функціонування економіки в майбутньому [6, с. 230]. Фінансова безпека держави є результатом впливу різноманітних факторів, які взаємодіють у складному економічному та політичному середовищі. По-перше, зміни у світовому економічному циклі впливають на фінансову стійкість держав. Економічні зростання створюють можливості для розвитку, але водночас породжують підвищення ризиків фінансових розколів та перепрофілювання капіталу. Зовнішньоекономічна активність та баланс торгівлі визначають рівень експозиції країни до змін на світовому ринку та її здатність управляти економічними труднощами. По-друге, нестабільність у політиці може призвести до негативних відгуків на ринках та погіршення інвестиційного клімату, що впливає на фінансову безпеку. Нерівномірний розподіл багатства та соціальна напруга, також можуть призводити до нестабільності та впливати на ефективність фінансової системи [1, с. 383]. По-третє, зростання цифрової економіки створює нові можливості, але також приносить загрози кібербезпеки, які впливають на фінансову інфраструктуру та конфіденційність даних. Розвиток нових технологій змінює фінансові практики та викликає потребу в адаптації регуляторного середовища. Розуміння цих факторів дозволяє країнам розробляти ефективні стратегії для забезпечення фінансової безпеки в умовах глобалізації.

Забезпечення фінансової безпеки держави в глобальному економічному середовищі вимагає комплексу ефективних заходів та стратегій. Із врахуванням швидкого розвитку технологій, банківські установи повинні постійно адаптуватися до нових вимог, зокрема в галузі цифрових платежів та фінтех-інновацій. Створення розвиненого та прозорого фондового ринку також сприяє

привабленню інвестицій та підвищує ліквідність фінансової системи. У той же час необхідно посилити регуляторні стандарти для забезпечення ефективного контролю за діяльністю фінансових установ та мінімізації системних ризиків. Важливо, що активна участь у міжнародних фінансових організаціях дозволяє країнам взаємодіяти та обмінюватися досвідом, що сприяє стандартизації й підвищує довіру в глобальному фінансовому середовищі, а удосконалення систем кіберстрахування допомагає зменшити фінансові втрати внаслідок кібератак та забезпечує безпеку фінансових транзакцій. Держави повинні активно інвестувати в технології та експертизу для ефективної протидії кіберзагрозам. Необхідно зазначити, що розвиток та підтримка інституцій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ), сприяє координації фінансової політики та зменшенню ризиків. Співпраця між країнами у сфері обміну інформацією та найкращими практиками дозволяє ефективно реагувати на глобальні фінансові виклики. Не менш важливо, що для забезпечення фінансової безпеки держави необхідно проводити постійний моніторинг фінансової системи [2, с. 72]. Моніторинг фінансової безпеки потрібно проводити щокварталу, тому що щоквартальний моніторинг дозволяє вчасно виявити загрози фінансової безпеки й вжити заходів, що перешкоджають наростанню фінансової небезпеки. Однак для максимально повного виявлення динаміки загроз фінансової безпеки бажано використовувати щомісячні дані. Загальна реалізація цих заходів не лише допоможе забезпечити фінансову безпеку держави в умовах глобалізації, але й сприятиме створенню більш стійкої, конкурентоспроможної та інноваційної економіки.

У підсумку зазначимо, що у світі, де глобалізація стає неодмінною частиною економічного та політичного ландшафту, фінансова безпека держави набуває особливого значення. Аналіз впливу глобалізації на фінансову безпеку дозволяє визначити нові виклики та можливості для економічної стійкості країн. Фактори, які впливають на фінансову безпеку, є доволі різноманітними та взаємопов'язаними: економічний ріст, політична стабільність, соціальні нерівності та кіберзагрози. Проте ретельний аналіз цих факторів надає змогу визначити стратегії та заходи для посилення фінансової стійкості країни в умовах глобалізації. Зокрема, розвиток ефективних фінансових інститутів, регулювання фінансового сектору, захист від кіберзагроз та активна участь у міжнародному співробітництві стають ключовими компонентами стратегій, спрямованих на забезпечення фінансової безпеки в умовах глобалізації. Усі ці заходи не лише зменшують ризики, а й сприяють створенню стабільного та відкритого фінансового середовища, яке, у свою чергу, сприяє розвитку країни та забезпечує її конкурентоспроможність у світовому економічному просторі.

Список використаних джерел

1. Батрак О. О. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації. Наукові розробки молоді на сучасному етапі. Київський національний університет технологій та дизайну, 2019. С. 383-384.

2. Бондаренко А. І. Механізми забезпечення фінансової безпеки України в умовах фінансової глобалізації. Вісник НУЦЗ України. Державне управління, 9. Харків, 2018. С. 71-76.

3. Полторак А. С. Фінансова безпека держави в умовах глобалізаційних змін: теорія, методологія, практика. Монографія. Миколаїв: МНАУ, 2019. 463 с.

4. Заїчко І. В. Загрози та ризики фінансовій безпеці на ринку фінансових послуг. Study of modern problems of civilization: зб. тез доповідей V Міжнар. наук. прак. конф. (Осло, Норвегія, 19-23 жовтня 2020 р.). 2020. С. 96-99. URL: <http://surl.li/mvkuu>

5. Заїчко І. В. Бюджетна політика в системі забезпечення фінансової безпеки : дис. канд. екон. наук : 08.00.08. Чернігів, 2020. 265 с

6. Романів В. В., Дорошенко Н. О. Фінансова безпека України. Економіка, управління та адміністрування, 4 (90). Харків, 2019. С. 230-235.

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА КРЕДИТНОГО РИНКУ

Степаненко Юлія Юріївна,

здобувачка першого(бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;
науковий керівник:

Заїчко Ірина Володимирівна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та статистики;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Кредитний ринок є важливою частиною фінансового сектору будь-якої країни і тому відповідно впливає на стан фінансової безпеки в країні. Наразі кредитні ринки мають тенденції стрімкого розвитку, але враховуючи той факт, що українська економіка постраждала від російської агресії, кредитний ринок теж зазнає значних змін. Звісно, зростає кількість ризиків, що загрожують фінансовій безпеці. Для забезпечення безпеки кредитного ринку необхідні відповідні умови. Особливо значними є умови ефективної та безпечної діяльності суб'єктів кредитного ринку, підвищення їх прибутковості, зниження ризиковості їх операцій, підтримання ліквідності. Але таке забезпечення має базуватися на правильних заходах захисту кредитного ринку та протидії загрозам. Багатосторонній характер цих загроз вимагає системних і наукових підходів для рішення проблем безпеки кредитного ринку.

Враховуючи той факт, що кредитні ринки є досить вразливими до зовнішніх загроз, платоспроможність кредиторів та залишок непогашених кредитів у портфелі кредитора, а отже, і фінансова безпека кредитора негативно впливають на фінансову безпеку кредитора і на фінансові ринки в цілому, можемо говорити про негативні наслідки дії цих факторів. Переміщення позичкового капіталу між економічними агентами на національному та міжнародному рівнях у різних формах забезпечується двома елементами: